

Edari alkoholduen
publizitateari eta hark
adingabeengan dituen ondorio
negatiboak

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

EDARI ALKOHOLDUNEN KANPOKO
PUBLIZITATEARI ETA HARK
ADINGABEENGAN DITUEN ONDORIO
NEGATIBOEI BURUZKO TXOSTEN BEREZIA

Defensor del Pueblo
de Navarra
Nafarroako Arartekoa

Izenburua: **Edari alkoholdunen publizitateari eta hark adingabeengan dituen ondorio negatiboak.**

Argitaratzailea: Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoaren erakundea

© 2009ko, Azaroa

Diseinua eta maquetazioa: Carlos Fernández Prego

Inprimatzailea:

Lege gordailua:

%100 birziklatua, erabat klororik gabea eta bizi ziklo osoan ingurumen inpaktu gutxikoa den paperean inprimatua, ondoko ziurtagiriak dituena: Blauer Engel, Nordic Swan eta Europako Batasuneko etiketa ekologikoa.

0

AURKIBIDEA

AURKIBIDEA

I. SARRERA	11
II. KANPOKO PUBLIZITATEAREN EZAUGARRIAK	17
III. EDARI ALKOHOLDUNEN KANPOKO PUBLIZITATEARI BURUZKO ARAU-ESPARRUA, ADINGABEEI DAGOKIENEZ	23
1. Estatuko legedia	23
2. Autonomia erkidegoetako legedia	25
3. Legez ezarritako debekuen berrespen judiziala	32
4. Foru legedia	33
IV. ONDORIOAK	39
V. UKITUTAKO NAFARROAKO GOBERNUKO DEPARTAMENTUEN ENTZUNALDIA	43
VI. IRADOKIZUNA	47

1

SARRERA

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

1. SARRERA.

Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoari buruzko uztailaren 3ko 4/2000 Foru Legeko 36,2 artikulua arabera, egitateen garrantziak horretarako bide ematen duenean, Nafarroako Foru Komunitateko Arartekoak ezohiko txosten bat edo txosten monografiko bat, txosten berezia ere esaten zaiona, aurkeztu ahalko dio Nafarroako Parlamentuari.

11

Halaber, Haurrentzako eta Nerabeentzako Sustapenari, Laguntzari eta Babesari buruzko abenduaren 5eko 15/2005 Foru Legeko 14.3 artikulua Nafarroako Arartekoari esleitzen dio haurren eta nerabeen eskubideak babesteko eginkizuna. Eginkizun hori gauzatzen da aipatutako artikuluan izendatzen diren neurriak hartzean.

Lege agindu horien esparruan, Nafarroako Arartekoak bultzatu du Edari alkoholduen kanpoko publizitateari eta hark adingabeengan dituen ondorio negatiboari buruzko txosten berezi hau egin dadin.

Ongi egiaztatuta dago eta ezaguna da gazteek, gazte-gaztetatik, edari alkoholodunak kontsumitzeko daukaten joera. Joera horrek azken hamarkadan kezkatzeko moduko tamaina hartu du. Edari alkoholodunak establezimendu eta toki itxietan kontsumitzeko debekuaren aurrean, gauza orokor bihurtu da produktu horiek kalean kontsumitzea. Horrek “botilatzarra” deitutako fenomenoak ekarri du. Adingabeek edari alkoholodunak kontsumitzeko joera funtsean zor zaio kontsumo horrek berarekin dakarren irudiari, zeina arrakasta sozialarekin, dibertitzearekin, aisiarekin, modernitatearekin eta abarrekin lotzen baita. Eta zalantzagabea da, era berean, edari alkoholodunen publizitateak, oraindik ere legez baimenduta dauden bideetatik edozein erabiliz, irudi horiek indartu nahi dituela, nahiz eta, nabarmena den bezala, errealitatearekin bat etorri ez.

Foru erkidegoko legegileak, hori guztia ongi baitzekien, Adingabeen edari alkoholodunen kontsumoari aurrea hartu eta hura mugatzeari buruzko martxoaren 16ko 10/1991 Foru Legea aldarrikatu zuen, eta haren bidez edari alkoholodunen zuzeneko eta zeharkako publizitatea debekatu zuen aldizkako argitalpenetan eta irrati nahiz telebistako programetan. Halere, ez zuen ezer ere ezarri

kanpoko publizitateari buruz. Eta kanpoko publizitatea zilegi izate hori –Nafarroan eskuragarri dagoen publizitate-bide gutxietako bat da gazteak edari alkoholodunak kontsumitzera bultzatzeko mezuak transmititzen dituen–, edari alkoholodunen ekoizleek eta banatzaileek erabili egiten dute.

Horrenbestez, txosten honen helburuak kanpoko publizitatea izanen du ardatza; hau da, bide publikoetako iragarkien bitartezko publizitate estatikoa eta hark adingabeengan dituen eraginak. Izan ere, uste dugu Nafarroan gaur egun publizitate horretarako arau murriztaileak behar direla.

Gaur egun gure estatuan indarra duen antolamendu juridikoarekin alderaketa-azterlana egin ondoren eta foru legedia bera eta legedi horrek gai honetan dituen gabeziak aztertu ondoren, hauxe da txosten honekin lortu nahi dugun helburua: erakunde honen bereizgarria den sentsibilitatearekin eta zuhurtasunarekin iradokizunen bat egitea adingabeek edari alkoholodunak edatea dela-eta prebentzio-lana egiteko eta adingabeek edari horiek gutxiago edateko, halako moduan non haurrak eta nerabeak hobeki babestuta egonen diren edari

alkoholdunen kanpoko publizitatearen aurrean. Horren azken helburua da –hala izan behar baitu– adingabeen babes juridikoko maila hobetzea, Konstituzioaren arabera, Nafarroako Foru Eraentza Berrezarri eta Hobetzeari buruzko Lege Organikoaren arabera eta haurrak eta nerabeak babesteko estatuko eta foru erkidegoko legediaren arabera.

2

KANPOKO PUBLIZITATEAREN
EZAUGARRIAK

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

2. KANPOKO PUBLIZITATEAREN EZAUGARRIAK.

Kanpoko publizitatea da eremu publiko irekietan erakusten dena; hau da, kaleetan, plazetan, parkeetan, errepideetan eta gainerako hiriko eta hirien arteko bide publikoetan, hesien, panelen, seinaleen eta kanpoko publizitaterako bestelako euskarrien bitartez –esan daiteke, toki publiko irekietan publizitatea jar daitekeen toki guzti-guztiak direla–. Publizitate horren hartzailea zehaztu gabeko eta bereizi gabeko jende-multzo bat da, horien artean, noski, adingabeak.

17

Kanpoko publizitatea eguneko hogeita lau orduetan eta urteko hirurehun eta hirurogeita bost egunetan indarrean dagoen publizitate-bide bat da. Hasteko, pertsona guzti-guztiei zuzenduta dago eta berariaz inori ere ez, baina haren ikuspegia pentsatuta egon daiteke biztanleriaren segmentu batzuetan eragina izateko eta haiek erakartzeko; horien artean, adingabeak daude, gaur egun beste bide edo publizitate-teknika batuen bitartez limurtzen zaila edo ezinezkoa den jende-segmentu bat. Izan ere, edari alkoholduen publizitatea debekatuta dago edo oso murriztuta dago bide gehienetan (gazteentzako argitalpenak,

telebista, irratia, kirol barrutiak, ikastetxeak, adingabeak joan ohi diren toki edo ekitaldiak edo adingabeei zuzendutakoak eta abar). Hala eta gutiz ere, adingabeen segmentua edari alkoholduen ekoizle eta banatzaileek beren publizitatearen plangintza egiterakoan oso kontuan hartzen duten balizko bezero-multzoa da.

Kanpoko iragarkiaren balioa gehien determinatzen duten faktoreetako bat da haren kokapena, hau da, jarrita dagoen biztanle gunea, bai eta kokatzen deneko kalea, espazioa edo bide publikoa. Ekoizleen eskakizun ohikoenetako bat da iragarkia gehien erabiltzen diren bide eta espazio publikoetan jartzea, saihezbideetan eta joan-etorri gurariko hiri errepideetan, gune historikoetan edo merkataritza-guneetan, ikastetxeetatik hurbil eta abar. Hau da, pertsona askok, eta horien artean adingabeek, iragarkia ikusi eta haren mezuaren eragina jaso dezaketen tokietan.

Azken urteetan, merkatuan beren osagaiengatik eta aurkezpenarengatik gazteen artean merkaturatzeko diseinatuta dauden edari alkoholduen batzuk agertu dira. Madrilgo Erkidegoko Drogaren aurkako Agentziak eginiko azterlanen arabera, egiaztatu da edari alkoholduen kanpoko publizitatearen ehunekoak nabarmen egin duela

gora (zazpi aldiz handiagoa da) institutuetatik, ikastetxeetatik eta gazteak maiz joaten diren tokietatik hurbil dauden tokietan, beste toki edo esparru batzuekin alderatuta. Izan ere, toki estrategiko horietan jarritako kanpoko publizitateak eragin handia izaten du adingabeengan. Horri dagokionez, hezitzaileak eta soziologoak bat datoz esaterakoan publizitateak eragin nabarmena duela nerabeen buruetan. Beste azterlan batzuekin egiaztatu da edari destilatuak direla kanpoko publizitatera gehien iragartzen direnak.

Nolanahi ere, kanpoko publizitatearen kostu txikia dela eta, bereziki erakargarria izan daiteke adingabeengan eragina izan dezaketen kanpainak egiteko; helburu hori, edari alkoholdunei dagokienean, legez ezinezkoa da beste publizitate-bide batzuk hautatuz gero.

3

EDARI ALKOHOLDUNEN
KANPOKO PULIZITATEARI
BURUZKO ARAU-ESPARRUA,
ADINGABEEI DAGOKIENEZ

3. EDARI ALKOHOLDUNEN KANPOKO PUBLIZITATEARI BURUZKO ARAU-ESPARRUA, ADINGABEEI DAGOKIENEZ.

1. ESTATUKO LEGEDIA.

Espainiako 1978ko Konstituzioak, 20.4 artikuluan ezarri zuen edozein difusio-bidetatik komunikatzeko eta egiazko informazioa libreki jasotzeko eskubideak honakoa duela muga gisa, besteak beste: gazteak eta haurrak babestea. Bestalde, 39.4 artikulua ezartzen du umeei nazioarteko itunetan ezarritako babesaren dutela, itunok haien eskubidea zaintzen dituzten neurrian.

Konstituzioaren agindu horietatik adingabeen babesari buruzko berariazko legediak heldu dira. Hartara, gure antolamendu juridikora ekarritako nazioarteko arauetatik, Nazio Batuen 1989ko azaroaren 20ko Haurraren Eskubideei buruzko Konbentzioa aipatu beharra dago. Espainiak konbentzio hori berretsi zuen, 1990eko azaroaren 30eko tresnaren bitartez. Eta barneko zuzenbideari dagokionez, funtsean, Adingabeen Babes Juridikoari buruzko urtarrilaren 15eko 1/1996 Lege Organikoa aipatu behar da, batez ere.

Izan ere, hartan, adingabearen eskubideak xehetasun askorekin ezarri ondoren, adingabeak babesteko sistemak arautzen dira, baina lege zibil eta prozesalei dagozkien alderdietan; alderdi administratiboak, berriz, autonomia erkidegoen eskumenetarako uzten ditu. Horrenbestez, ez du ezer ere arautzen adingabeei zuzendutako publizitateari buruz.

Publizitatearen esparrura jaitzita, nahitaez aipatu beharra dago Publizitateari buruzko azaroaren 11ko 34/1988 Lege Orokorra. Alabaina, lege horrek ere ez du atal edo agindu berariazkorik hurrei eta nerabeei zuzendutako publizitateari buruz. Hala eta guztiz ere, haren 8. artikuluari jarraituz, edozein bidetatik eginiko publizitatea –kanpoko publizitatearen bidetik eginikoa ere bai– legez kanpoko izanen da, baldin eta haurrak eta nerabeak babesteko Konstituzioko eskubidea urratzen badu, eta aukera bat jasotzen da autonomia erkidegoek eta udalek bide publikoetan edari alkoholduen publizitatea debeka dezaten.

2. Autonomia erkidegoetako legedia.

Publizitateari buruzko Lege Orokorra oraindik ere ez da erregelamendu bidez garatu. Horrenbestez, edari alkoholduen zenbait bidetako publizitateari –horien artean, kanpoko publizitateari– buruz dagoen erregulazioa autonomia erkidegoetako arauetan dago.

25

Legedia autonomikoak, zabaltasun eta zehaztasun gehiagorekin edo gutxiagorekin, ezarri ditu adingabeei zuzendutako edari alkoholduen publizitatearen debekua eta mugak, zenbait bidetan (gazteentzako aldizkariak, telebista, irratia eta abar). Esate baterako, Adingabeei buruzko Kanariar Uharteetako otsailaren 7ko 1/1997 Legeak honako artikulua jaso zuen: “38. artikulua. Debekatutako publizitatea. Debekatuta dago, bai adingabeentzako argitalpenetan, bai ikus-entzunezko hedabideetan, haurrak bereziki babestu beharreko ordu-tarteetan, edari alkoholduen publizitatea...”. Baina txostenaren atal honetan ez dugu haren aipamena eginen, zeren eta, berriz diogu, txosten berezi hau berariaz eta soilik aztertzen baitu kanpoko publizitatea. Hori dela eta, kanpoko publizitate horri buruzko arauak baizik ez ditugu deskribatuko.

Era askotakoa da edari alkoholodunen kanpoko publizitatearen lege-tratamendua. Autonomia erkidegoetako zenbait legek ez dute hura jasotzen. Beste batzuek, berriz, edari alkoholodunen kanpoko publizitatea in extenso debekatzen dute. Azkenik, bi legetan, graduazio handieneko edari alkoholodunen kanpoko publiziterako debekuak jarri besterik ez da egiten.

Honakoak dira debekuak edo mugak ezartzen dituzten autonomia erkidegoetako legeak:

26

- Kataluniako uztailaren 25eko 20/1985 Legea, mendetasuna sor dezaketen substantzien arloko prebentzioari eta laguntzari buruzkoa. 19. artikuluan, hogeita hiru gradu baino gehiagoko edari alkoholodunen publizitatea debekatzen du kaleetan, plazetan, parkeetan, errepideetan eta gainerako bide publikoetan, hesietan, paneletan, seinaleetan nahiz kanpoko publiziterako gainerako euskarrietan.
- Gaztela eta Leongo martxoaren 29ko 4/1994 Legea, drogamenpekotasuna dutenentzako prebentzio, laguntza eta gizarteratze neurriei buruzkoa. Lege hori martxoaren 7ko 3/2007 Legeaz aldatu zen. Dazkan

21 artikuluetan, berariaz debekatzen du edari alkoholduen zuzeneko eta zeharkako publizitatea adingabeak joaten direneko ikastetxeen sarreratik lerro zuzenean ehun metro baino distantzia txikiagoan dauden bide, eremu eta esparru publikoetan edo haietatik nabarmen ikusgarri dauden tokietan.

- Extremadurako apirilaren 10eko 4/1997 Legea, edari alkoholduen adingabeentzako salmentari eta publizitateari aurrea hartzeko eta haiek kontrolatzeko neurriei buruzkoa. 15. artikuluan, hogeita hiru gradu baino gehiagoko edari alkoholduen publizitatea debekatzen du kaleetan, plazetan, parkeetan, errepideetan eta gainerako bide publikoetan, hesietan, seinaleetan nahiz kanpoko publizitaterako gainerako euskarrietan.

- Kantabriako urriaren 6ko 5/1997 Legea, drogamenpekotasunaren arloko prebentziori, laguntzari eta gizarteratzeari buruzkoa. 21. eta 23. artikuluetan debekatzen du edari alkoholduen publizitatea zuzenean nahiz zeharka egitea, besteak beste, bide publikoan, salbu eta terrazetan,

mahaitxoetan edo kasuko udal ordenantzaren bitartez arauturiko herriko jai-egunetan.

- Euskadiko ekainaren 25eko 18/1998 Legea, Drogamenpekoen alorreko aurre-hartze, laguntza eta birgizarteratzeari buruzkoa. 15. artikuluan edari alkoholduen kanpoko publizitatea debekatzen du. Halakotzat hartzen du irudiaren nahiz soinuaren bidez erabilera orokorreko edo eremu zabaleko esparruetan dauden edo dabiltzan pertsonen arreta erakartzen duena, alde batera utzita lege baimenduta dauden ekoizpen- eta salmenta-guneak adierazteko seinaleak; eta horietan ere legean finkatutako muga batzuen murriztapenak egonen dira.

- Kanariar Uharteetako uztailaren 22ko 9/1998 Legea, Drogamenpekotasunen arloko prebentzioari, laguntzari eta gizarteratzeari buruzkoa. 19. artikuluan debekatzen du edari alkoholduen publizitatea zuzenean nahiz zeharka egitea, besteak beste, bide publikoan, salbu eta terrazetan, mahaitxoetan edo kasuko udal ordenantzaren bitartez arauturiko jai-egunetan.

- Errioxako urriaren 17ko 5/2001 Legea, drogamenpekotasunei eta beste adikzio batzuei buruzkoa. 31. artikuluan edari alkoholdunen kanpoko publizitatea debekatzeko du. Kanpoko publizitate hartzen du irudiaren nahiz soinuaren bidez erabilera orokorreko edo eremu zabaleko esparruetan dauden edo dabiltzan pertsonen arreta erakartzen duena, alde batera utzita legez baimenduta dauden ekoizpen- eta salmenta-guneak adierazteko seinaleak. Dena den, horietan ere legean finkatutako muga batzuen murriztapenak egonen dira.

- Madrilgo ekainaren 27ko 5/2002 Legea, drogamenpekotasunei eta bestelako adikzio-nahasteei buruzkoa. 30.3. artikuluan debekatzeko du edari alkoholdunen publizitatea zuzenean nahiz zeharka egitea, besteak beste, bide publikoan, salbu eta terrazetan, mahaitxoetan edo azoketako nahiz herriko jaietako egunetan edo antzekoetan; horiek, betiere, kasuko udal ordenantzaren bitartez araututa egonen dira. Bestalde, Haurren eta Nerabeen Eskubideen Bermeei buruzko martxoaren 18ko 6/1995 Legeak, 38. artikuluan, ezartzen du Madrilgo Erkidegoko Administrazioak begiratu duela

betetzen ote diren edari alkoholduen eta tabakoaren publizitateari buruzko debekuak eta mugak, drogamenpeketasunei buruzko erkidegoko legeetan ezarritakoak.

- Valentziako apirilaren 1eko 1/2003 Legegintzazko Dekretua, Drogamenpeketasunei eta bestelako adikzio-nahasteei buruzko Legearen Testu Bategina onesten duena. 18. artikuluan debekatzen du edari alkoholduen publizitatea zuzenean nahiz zeharka egitea, besteak beste, bide publikoan, salbu eta hartan behar bezala baimenduta dauden tokietan, edo kasuko udal ordenantzaren bitartez arauturiko herriko nahiz tokiko jai-egunetan. Era berean, debekatzen du hemezortzi gradu zentesimal baino gehiagoko edari alkoholduak sartzea autobide eta autobietako zerbitzu-gune edo atsedeen-guneetan eta gasolindegietan. Gainera, 16. artikuluan debekatzen du bide publikoan edari alkoholduen zuzeneko nahiz zeharkako publizitatea egitea, publizitate-iragarkiarene eta administrazio publikoetako egoitzen, ikastetxeen, osasun zerbitzuen, zerbitzu sozio-sanitarioen eta gizarte zerbitzuen, ikastetxeen, eta gehien bat adingabeentzakoak diren gune eta

ikusizunen artean 200 metro baino gutxiagoko distantzia dagoenean, lerro zuzenean neurtuta.

Aipatutako autonomia erkidegoetako legedia ikusita, azpimarratzekoa da, irakurleak jada erreparatuko zion bezala, edari alkoholdunen kanpoko publizitaterako ezartzen diren mugak edo debekuak, gehienak drogamenpekotasunen prebentziorako legeetan jasota daudenez, populazio orokorrerako pentsatuta daudela, eta ez berariaz adingabeentzat.

31

Orobat, nabarmentzekoa da autonomia erkidegoetako azaldutako lege gehien-gehienetan era guztietako edari alkoholdunen zuzeneko eta zeharkako kanpoko publizitatea –bide eta eremu publikoetan– debekatzearen alde egiten dela nabarmen, alde batera utzita terrazetan eta mahaitxoetan jartzen dena eta herriko jai-egunetan jar daitekeena. Bi autonomia erkidegok baizik (Katalunia eta Extremadura) ez dute egiten alkohol-graduazio jakin bateko edarien kanpoko publizitatea debekatzearen alde, eta 23 gradu zentesimaletan jartzen dute muga.

3. Legez ezarritako debekuen berrespen judiziala.

Auzitegiek aukera izan dute aipatu legeetako batzuei buruz iritzia emateko; zehazki Kataluniako eta Madrilgo erkidegoetako legediari buruz. Eta guztiz berretsi dute edari alkoholdunen kanpoko publizitaterako ezartzen diren debekuen legezkotasuna.

Europako Erkidegoetako Auzitegiak (Osoko Bilkurak), 1991ko uztailaren 25eko epaian (TJCE/1991/251) Mendetasuna sor dezaketen substantzien arloko prebentziorako eta laguntzarako Kataluniako uztailaren 25eko 20/1985 Legea aztertu zuen, hogeita hiru gradu zentesimal baino gehiagoko edari alkoholdunen kanpoko publizitatearen debekuari dagokionez, eta ondorioztatu zuen pertsonen osasuna babesteko neurri proportzionala dela; horrenbestez, ez dago Europar Batzordearen Ituneko 28. eta 30. artikuluen aurka, zerbitzuak libre emateari eta estatukideen arteko inportazioari eta esportazioari murriztapen kuantitatiboak jartzeko debekuari dagokienean.

Drogamenpekotasunei eta Bestelako Adikzio-nahasteei buruzko Madrilgo ekainaren 27ko 5/2002 Legean jasotako edari alkoholdunen kanpoko publizitatearen debekua dela eta,

Madrilgo Erkidegoko lehen auzialdiko epaitegi batzuek emaniko epai batzuetan deklaratu zen legez kanpoko zela Madrilgo kaleetan edari alkoholodunen publizitatea egitea –hesietan, markesinetan nahiz kanpoko publizitaterako bestelako euskarrietan– . Epaitegien erabaki horiek Madrilgo Probintzia Auzitegiko 2005eko martxoaren 22ko eta 2006ko irailaren 25eko epaietan (AC/2005/420 eta JUR/2006/268882) berretsi dira, publizitatea legez kanpoko dela deklaritzen baitute, legez debekatuta egoteagatik edari alkoholodunen iragarkiak jartzea Madrilgo Erkidegoko bide publikoetako publizitate-hesietan eta markesinetan. Antzeko zerbait jasota dago Madrilgo Auzitegi Nagusiko Administrazioarekiko Auzien Salaren 2006ko azaroaren 16ko epaian.

4. Foru legedia.

Nafarroako Foru Komunitateko antolamendu juridikoan, bi foru lege daude zuzenean edo zeharka adingabeen edari alkoholodunen kontsumoaren prebentzioa –eta, horrenbestez, edari alkoholodunen publizitateari eta adingabeengan duen eraginari dagokiona– ezartzen edo arautzen dutenak. Honakoak dira, hain zuzen ere: martxoaren 16ko 10/1991 Foru

Legea, alkoholdun edariak kontsumitzea galarazi eta mugatzeari buruzkoa, eta abenduaren 5eko 15/2005 Foru Legea, Haurrentzako eta nerabeentzako sustapenari, laguntzari eta babesari buruzkoa, bai eta hura garatzeko berriki, urtarrilaren 19ko 7/2009 Foru Dekretuaren bitartez, onetsi den erregelamendua ere.

Bere helburuari eta edukiari erreparatuta, Alkoholdun edariak kontsumitzea galarazi eta mugatzeari buruzko martxoaren 16ko 10/1991 Foru Legea, zalantzarik gabe, lege aurreratua eta aitzindaria da. Hala eta guztiz ere, agian horregatik beragatik, soila da edukiei dagokienez. Artikulu bakarra, seigarrena, erabiltzen du aldizkako argitalpenetan, irrati eta telebista programetan, kirol-, hezkuntza- eta osasun-instalazioetan, zine aretoetan eta abarretan edari alkoholdunen publizitateari mugak jartzeko nahiz publizitate hori debekatzeko. Baina artikulu bakar horrek ez du kanpoko publizitatea jasotzen eta, horrenbestez, ez du inongo mugarik edo debekurik ezartzen bide zehatz horretan edari alkoholdunen publizitatea egiteko.

Bestalde, Haurrentzako eta nerabeentzako sustapenari, laguntzari eta babesari buruzko abenduaren 5eko 15/2005 Foru Legeak ez du inongo agindurik ezartzen zuzenean edari

alkoholdunen publizitatea arautzeko aukeran dauden bideetatik bakarrean ere. Publizitateari buruz egiten duen aipamen bakarra 19. artikuluan dago, hain zuzen ere adingabeek informaziorako duten eskubideari buruzkoan. Izan ere, haren hirugarren idatz-zatian ezartzen du Nafarroako administrazio publikoek begiratuko dutela Foru Komunitatean adingabeentzat debeku diren jarduerak –esate baterako edari alkoholdunen kontsumoa– sustatzen dituzten iragarkietan adingabeak ezin erabiltzea.

Urtarrilaren 19ko 7/2009 Foru Dekretuaren bidez hura garatzeko onetsi zen erregelamenduan, berariaz publizitateari buruzkoa den artikulua bat topatuko dugu. Izan ere, 16. artikuluan, “Publizitatea” izenburua daramanean, ezartzen du, alde batetik, administrazio publikoak arduratuko direla publizitateak adingabeei kalte moral edo fisikorik egin ez diezaien eta arloko berariazko legeak errespetatu daitezkeen; eta, bestalde batetik dio administrazio publikoek ez dutela sustatuko adingabeek debeku dituzten jarduerak edo produktu, ondasun eta zerbitzuen kontsumoa.

Edari alkoholdunen kanpoko publizitatea zuzenean eta berariaz arautzen ez dituzten arau horietatik kanpo, ezer ez dago ezarrita horri buruz Nafarroan. Nabarmendu beharra

dago nolako kontrastea dagoen batetik gabezia horren eta bestetik alkoholetik kaltegarria izateagatik hain hurbil dagoen beste substantzia baten, tabakoaren, Nafarroako erregulazioaren artean. Izan ere, Tabako kontsumoaren prebentzioari buruzko otsailaren 14ko 6/2003 Foru Legeak toki zabala eskaintzen dio tabakoaren publizitateari buruzko debekuak eta mugak ezartzeari. 17. artikuluan dio honakoa ulertzen dela publizitatetzat, foru legearen ondorioetarako: pertsona fisiko edo juridiko batek, publiko zein pribatu, merkataritzan, eskulangintzan edo edozein lanbidetan jardutean, tabakoaren edozein produkturen zuzeneko edo zeharkako zabalkunderako eginiko komunikazio mota oro. Ondoren, berariaz debekatzen du Foru Komunitatean tabako-produktuen merkataritza sustapena egitea, zuzenean nahiz zeharka, eta zehazten du ezin dela publizitaterik nahiz edo beste edozein motatako merkataritza komunikaziorik paratu bide publikoetako hesietan eta garraio publikoko zerbitzuetako geltokietan.

4

ONDORIOAK

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

4. ONDORIOAK.

Gaur egun Europako gazteei –eta, horrenbestez, Nafarroako gazteei– bizi-egokitu zaien gizarte kontsumista, hedonista eta lehiakorrek sustatu eta erraztu egiten du adingabeek alkoholdun edariak kontsumitzea. Kontsumo hori, batzuetan, edari alkoholdunei buruz egiten den kanpoko publizitateak probokatzen du edo batzuetan errazten du, baimenduta dagoen lurraldeetan eta haien artean, beraz, Nafarroan. Hori dela eta, haren eragin negatiboari kontrapuntua jartzeko, beharrezkoa da botere publikoek adingabeek alkohola ez kontsumitzeko prebentzio politikak bultzatzea, edari alkoholdunen publizitateari buruzko lege-debekuak kanpoko publizitatearen arlora ere zabalduz.

39

Aipatutako foru legediaren aurrean, ondorioztatu beharra dago Nafarroan, gainerako autonomia erkidego gehienetan gertatzen denaz bestera, ez dagoela edari alkoholdunen kanpoko publizitatea debekatzen edo mugatzen duen araurik. Horrenbestez, publizitatearen teknika edo bide horren bitartez, Nafarroan, arazorik gabe, edozein gradutako edari alkoholdunen zuzeneko publizitatea egin daiteke. Eta, berariaz adingabeei zuzenduta ez badago ere, horrek

zalantzarik gabe nerabeengan eragin handia izan dezake. Hori dela eta, ondorioztatu beharra dago publizitate bide horri dagokionez Nafarroan bizi diren adingabeak guztiz babestu gabe daudela.

Laburbilduz, foru legediak edari alkoholdunen kanpoko publizitatea dela-eta ageri duen permisibitateak oso gaizki uztartzen da adingabeek edari alkoholdunen kontsumoa estimulatzen duen publizitate-mezurik ez jasotzeko daukaten eskubidearekin. Horrenbestez, erakunde honen irizpidearen arabera, Adingabeen edari alkoholdunen kontsumoari aurrea hartu eta mugatzeari buruzko martxoaren 16ko 10/1991 Foru Legea gaurkotu eta perfektionatu beharra dago, eragozteko kanpoko publizitatea erabil dadin hain zuzen ere adingabeek edari alkoholdunak edan ditzaten bultzatzeko bide gisa.

5

UKUTUTAKO NAFARROAKO
GOBERNUKO
DEPARTAMENTUAREN
ENTZUNALDIA

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

5. UKITUTAKO NAFARROAKO GOBERNUKO DEPARTAMENTUEN ENTZUNALDIA.

Txosten hau Osasun Departamentura, Familia, Gazteria Kirol eta Gizarte Gaietako Departamentura eta Lehendakaritza, Justizia eta Barne Departamentura igorri zen, aldez aurretik ezagun zezaten, hain zuzen ere egokitzen jotzen zituzten alegazioak eta iradokizunak egin ahal izateko behin betiko testua egin aurretik. Emandako epea iraganda, departamentu horiek ez dute inongo iradokizun edo proposamenik egin.

43

6

IRADOKIZUNA

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

6. IRADOKIZUNA.

Aurreko guztian oinarrituta, erakunde honek Nafarroako Parlamentuari eta Nafarroako Gobernuari iradokitzen die Adingabeen edari alkoholdun kontsumoari aurrea hartu eta mugatzeari buruzko martxoaren 16ko 10/1991 Foru Legearen aldaketa susta dezaten, edari alkoholdunen kanpoko publizitatea debekatzeko; hau da, edari alkoholdunen zuzeneko eta zeharkako publizitatea egitea bide eta espazio publikoetan, bi kasutan izan ezik:

47

- Legez baimendutako ekoizpen eta salmenta guneetan.
- Edariak kontsumitzeko lokaletako terraza eta mahaitxoetan, edo kasuko udal ordenantzaren bitartez arauturiko herriko jai-egunetan.

Bi kasu berezi horietako bakarrean ere, ez litzateke onartu beharko alkoholean 23º baino gehiago duten edarien kanpoko publizitaterik.

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa

**Defensor del Pueblo
de Navarra**
Nafarroako Arartekoa